

דו"ח הוועדה להערכת איכות של התוכניות להוראת החינוך המיוחד

המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון

תשפ"ג 2022

תוכן עניינים

3.....	פרק 1 : רקע.....
4.....	פרק 2 : תהליכי העבודה של הוועדה
5.....	פרק 3 : הערכת האיכות של תכנית הלימודים להוראת חינוך מיוחד במכללת גבעת וושינגטון.
5.....	3.1 הנהלה ומבנה המכללה
6.....	3.2 סגל התכנית
7.....	3.3 תכנית הלימודים
9.....	3.4 הכשרה מעשית
10.....	3.5 סטודנטיות ובוגרות
10.....	3.6 תשתיות
11.....	3.7 מחקר
12.....	פרק 4 : סיכום והמלצות
14.....	נספח 1 - סדר יום הביקור

פרק 1 : רקע

בהתאם להחלטתה להעריך את תוכניות הלימודים להכשרת עובדי הוראה בתחום החינוך מיוחד, מינתה המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) את הוועדה להערכת איכות של התחום בהרכב הבא

- פרופ' טלי היימן, האוניברסיטה הפתוחה, יו"ר
- פרופ' תומס גומפל, בית הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית.
- פרופ' סיגל עדן, הפקולטה לחינוך אוניברסיטת בר אילן
- ד"ר גלעדה אבישר, המכללה האקדמית בית ברל
- ד"ר היידי פלביאן, בית הספר לחינוך, המכללה האקדמית אחוה

הגב' קרן חרושצ'וב ריכזה את עבודת הוועדה מטעם המועצה להשכלה גבוהה.

במסגרת עבודתה התבקשה הוועדה :

1. לבחון את דוחות ההערכה העצמית שהוגשו על ידי המוסדות המקיימים תוכניות לימודים להכשרת עובדי הוראה בתחום חינוך מיוחד ולקיים ביקורים במוסדות אלה.
2. להגיש למל"ג דו"ח פרטני עבור כל אחת מתוכניות הלימודים הכולל את ממצאי הוועדה והמלצותיה.
3. להגיש למל"ג דו"ח כללי הכולל הערות רוחביות בנוגע לתחום המוערך ולמקומו במערכת ההשכלה הגבוהה ובישראל בכלל.

תהליך ההערכה כולו התבצע בהתאם להנחיות המל"ג לכתיבת דו"ח הערכה עצמית במכללות לחינוך מפברואר 2022.

פרק 2 : תהליכי העבודה של הוועדה

בשל משבר הקורונה התקיימה חלק מעבודת הוועדה באופן מקוון. הוועדה התכנסה לראשונה ב- 20.3.2022¹. בישיבתה דנה הוועדה בנושאים עקרוניים הנוגעים למערכת ההשכלה הגבוהה בישראל, לפעילות הערכת האיכות בכלל ובמכללות האקדמיות לחינוך בפרט.

במסגרת פעילותה קיימה הוועדה ביקורים בכל המכללות האקדמיות לחינוך אשר מוסמכות להעניק תארים בתחום הוראת חינוך מיוחד. הביקורים התקיימו בין החודשים מאי 2022 וינואר 2023.

במהלך החודשים מאי עד יולי 2022, נערכו הביקורים במכללות הבאות: אורנים - המכללה האקדמית לחינוך, סמינר הקיבוצים - המכללה לחינוך לטכנולוגיה ולאומנויות, האקדמית גורדון - המכללה לחינוך, המכללה האקדמית אחוה, המרכז האקדמי לוינסקי וינגייט, המכללה האקדמית בית ברל, האקדמית חמדת, המכללה האקדמית הערבית לחינוך בישראל - חיפה, המכללה האקדמית לחינוך תלפיות, אלקאסמי - מכללה אקדמית לחינוך.

במהלך החודשים נובמבר עד ינואר 2023, נערכו הביקורים במכללות הבאות: המכללה לחינוך על שם קיי, המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין, מכללת סכנין, מכללת ירושלים, המכללה האקדמית תל-חי - הקמפוס לחדשנות בחינוך ובהוראה בקצרין (לשעבר "המכללה האקדמית אוהלו בקצרין"), המכללה האקדמית הרצוג, מכללת שאנן - האקדמיה הדתית לחינוך, מכללת אמונה - אפרתה, אורות ישראל - מכללה אקדמית לחינוך.

במהלך הביקורים נפגשה הוועדה עם בעלי תפקידים בהנהלת המוסד, עם הנהלת התוכנית, עם הסגל, ועם סטודנטים ובוגרים.

בשל המספר הרב של המוסדות המקיימים תוכניות לימודים בתחום זה, התפצלה הוועדה לשני צוותים; כל צוות ביצע הערכת איכות בכעשרה מתוך עשרים המוסדות שבבדיקה.

דו"ח זה עוסק בחוג לחינוך מיוחד במכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון. ביקור הוועדה במכללה התקיים בתאריך 24.11.2022

בביקור במכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון השתתפו מבין חברי הוועדה: פרופ' טלי היימן, פרופ' תומס גומפל, ד"ר היידי פלביאן, ד"ר גלעד אבישר.

הוועדה מודה להנהלה הבכירה במוסד ולתוכנית לחינוך מיוחד על דו"ח ההערכה העצמית ועל קבלת הפנים והאירוח האדיב בעת יום הביקור של נציגי הוועדה במוסד.

פרק 3 : הערכת האיכות של תכנית הלימודים

להוראת חינוך מיוחד במכללת גבעת וושינגטון.

דו"ח זה מתייחס למצב הקיים בעת ביקור הוועדה במוסד ואינו מתייחס לשינויים שחלו מאז. דו"ח זה מתעד את המסקנות אליהן הגיעה ועדת הערכת האיכות בהתבסס על המסמכים אשר נמסרו על ידי המוסד, מידע שהתווסף במהלך השיחות במוסד, דיונים והבחנות של הוועדה ומידע אשר זמין לוועדה.

3.1 הנהלה ומבנה המכללה

מכללת גבעת וושינגטון היא מכללה לא גדולה שייחודה בדרכה החינוכית תורנית, ובשילוב תורה ומעשה בין שלושה תחומים עיקריים: התחום האקדמי, התחום הפדגוגי והתחום התורני. המטרה המרכזית במכללה היא לתת למחנכים העתידיים הכשרה אקדמית ופדגוגית ברמה מקצועית גבוהה ובה בעת לתנך לחיים המוקדשים להגשמת ערכי המוסר של התורה. לכך נוספת התמקדות בתכנית הכשרה למורים לחינוך גופני במוסדות לחינוך ממלכתי דתי. המכללה החלה את דרכה בשנת 1953 כסמינר למורים. תכנית ההכשרה היתה מבוססת על רוח של תורה ועבודה. עם השנים גובשה תכנית ההכשרה בהתאמה לצרכי מערכת החינוך הממ"ד עד להכרה על ידי המל"ג כמוסד להשכלה גבוהה בשנת 2002. זוהי מכללה אזורית המשרתת את הסטודנטים מהאזור הקרוב ודרומה.

כיום, לומדים בכל התכניות כ-1,300 סטודנטיות וסטודנטים במספר מסלולי לימוד גילאיים: הגיל הרך, ביה"ס היסודי, חינוך על יסודי ומסלול רב גילאי שכולל מוסיקה וחינוך גופני. בכל המסלולים למעט רב גילאי הם במתכונת דו חוגית. כמו כן קיימות תכניות הכשרה בהתמחויות מקרא, ספרות, חינוך מיוחד, אנגלית ומתמטיקה. המסלול לחינוך מיוחד גילאי 21-6 הוא דו חוגי ומונה בשנה"ל הנוכחית קרוב ל 300 סטודנטיות וסטודנטים. בנוסף, קיימת מגמה לחינוך מיוחד בתוך המסלול לחינוך גופני. לפי המתווים החדשים, ניתן ללמוד "חוג לאחר תואר" ובמקרה של החוג לחינוך מיוחד ניתן לשלב מתמטיקה. בשנת תשפ"ב נפתחה במכללה תכנית לתואר שני M.Ed בנושא "חינוך משלב" בראשה עומד פרופ' אליעזר יריב.

מבני המכללה עברו שיפוץ במטרה להנגיש את המבנים בהתאם לסעיף ההנגשה בחוק שוויון הזדמנויות לאנשים עם מוגבלויות. במכללה תוכניות מיוחדות, כגון: תוכנית מצוינים ותוכניות נוספות שמקנות איכות מקצועית ואישית. המכללה משמשת גם כמרכז ספורט דתי המקיים מגוון רחב של פעילויות ספורט ותחרויות במתקני הספורט בקמפוס, פעילות המאורגנת על ידי הסטודנטים לחינוך גופני. כל תוכניות הלימודים האקדמיות מותאמות למתווים החדשים של ההכשרה להוראה, המחייבים את המכללות ואת האוניברסיטאות והתאמתן מאושרת על ידי המועצה להשכלה גבוהה.

חזון החוג לחינוך מיוחד: במהלך השנים תוכנית החוג עברה שינויים ועדכונים ועלה הצורך לגבש חזון מעודכן התואם לשינויים המתרחשים בשדה החינוך המיוחד. במהלך השנה האחרונה התקיים תהליך לעדכון וגיבוש החזון של החוג. שותפים בתהליך לצד חברי סגל, מרצים ומד"פיות גם קובעי מדיניות במשרד החינוך - מפקחות מאגף חינוך מיוחד ומאגף הכלה והשתלבות, נציגי ניהול, הדרכה והוראה במסגרות חינוכיות שונות, כדוגמת מנהלות בתי ספר לחינוך מיוחד ובתי ספר לחינוך רגיל המכילים תלמידים עם מוגבלות, מדריכות מתי"א, מורות וגננות ותיקות ממסגרות רגילות ומיוחדות, בוגרות

החוג לחינוך מיוחד, סטודנטים בחוג והורים לתלמידים עם מוגבלויות שונות. בד בבד עם גיבוש מסמך חזון התקיים שיח מתמשך עם המרצים בנוגע ליישומו הלכה למעשה.

יוזמות: נציגי ההנהלה הציגו בפני הוועדה יוזמות שונות בהן המכללה תומכת, רובן ככולן בתכנית לחינוך גופני. במגמה לחינוך מיוחד במסלול חינוך גופני פועלת תכנית שחייה שיקומית במעון מוריה בגדרה ומתקיימים ימי ספורט במסגרת הפעילות הקהילתית. בוגרים ממעון מוריה לומדים (במעמד שומע חופשי) במספר קורסים במכללה. בנוסף, במסגרת יוזמה "שילוב הורים" הורים לילדים עם צרכים מיוחדים לומדים ביחד עם הסטודנטיות (שנה ד') בקורס בנושא משפחה. קורס זה מלווה במחקר.

פיתוח: בביקורים במסגרות חינוך מיוחד אוספים מידע ממנהלי המסגרות השונות בנוגע לצרכים של המורים לעתיד.

המלצות

- על המכללה ליזום שינוי ארגוני במטרה להגדיל את מצבת הסטודנטים באופן משמעותי.
- מומלצת חבירה למכללה אחרת, תורנית, באזור או כקמפוס נפרד במכללה כללית.

3.2 סגל התכנית

ראש החוג עובדת במכללה מזה 12 שנים ומשמשת בתפקיד בחמש השנים האחרונות. מנסה לקדם את הפעילות המחקרית ומעודדת את הסגל לפעול להתעדכנות מקצועית מתמדת. מקיימת ישיבות עדכון של תכנית הלימודים בחוג לבדיקת פרשיות הלימוד כולל עדכון מונחים, מיקוד, בדיקת כפילויות, גריעה או הוספה של נושאי לימוד או אפילו קורסים, בדיקת רצף התכנית מבחינת מהות התוכן, היקף הקורס (סמסטריאלי או שנתי) ושנת הלימוד. בפגישות אלה מועלות סוגיות 'מן השדה' ומתקיימים דיונים בצרכי השדה. בנוסף, בפגישות אלו מתקיימים דיונים לקראת לגיבוש ועדכון החזון והמטרות של החוג לחינוך מיוחד.

למרבית המדריכות הפדגוגיות תואר שלישי, עם זאת, יש הקפדה שיהיו אנשים מתוך השדה. ראש החוג ציינה בפני הוועדה שאחד הדברים שמייחדים את התכנית במכללת גבעת וושינגטון הוא הידע וניסיון השדה של הצוות.

הסגל הליבתי דיווח לוועדה על האווירה הנעימה, שיתוף הפעולה בקרב הסגל במיוחד בין המרצים לבין המד"פיות. בנוסף ציינו כי יש תחושה של בדיקה עצמית. למשל, בעקבות בתהליך הערכת האיכות הנוכחי ובעקבות משובים מן השדה גובש ונפתח קורס חדש בשנה"ל תשפ"ב – 'מתן מענה רגשי חברתי'.

ראש החוג דיווח על תהליך גיבוש החזון שמעורבים בו כלל חברי הסגל ועל ימי עיון בשיתוף עם האגף לחינוך מיוחד במשרד החינוך.

המלצות

- עידוד סגל ההוראה ללימודים לתואר שלישי.
- עידוד סגל ההוראה וסגל המדריכות הפדגוגיות לחקור ולפרסם בבמות אקדמיות שפיטות.

3.3 תכנית הלימודים

תכנית הלימודים בחוג לחינוך מיוחד מקיפה שתי תכניות: (א) תכנית הכשרה למסגרות חינוך מיוחד גילאי 6-21 שלומדים אותה במסגרת דו-חוגית ביחד גם אחד מהחוגים הבאים: מקרא, ספרות, מדעים או אנגלית לבית הספר היסודי. תכנית זו מכוונת להכשרת מורים לתלמידים עם צרכים מיוחדים ועם קשיים בלמידה שלומדים במסגרות נבדלות ונפרדות. (ב) תכנית הכשרה להוראה בגיל הרך שלומדים אותה במסגרת דו-חוגית חינוך לגיל הרך וחינוך מיוחד. קורסים מסוימים נלמדים ביחד, מאחר והם כוללים נושאים הרלוונטיים הן להכשרה לגנות והן להכשרה למורות, כגון מבוא לחינוך מיוחד וקורסים העוסקים בהקניית ידע על מוגבלויות שונות. קורסים אחרים הם קורסים ספציפיים לכל מסלול מאחר והם עוסקים במאפיינים של ילדים בשלבים התפתחותיים שונים.

במהלך השנים נעשתה בדיקה של הקורסים הנלמדים בחוג והוכנסו תכנים עדכניים ורלוונטיים יותר להכשרה בהתאם לצרכים שעלו ב"שטח". דוגמאות לקורסים חדשים היו הקורסים בנושאים טיפוליים, כגון: מוסיקה ככלי טיפולי, טיפול בעזרת בעלי חיים, אמנות ככלי טיפולי וחינוכי וניתוח התנהגות יישומי. המטרה הייתה לתת יותר כלים לסטודנטים בעבודתם עם התלמידים במסגרות החינוכיות, במיוחד בהתמודדותם עם תלמידים עם התנהגות מאתגרת. בנוסף, הוכנסו קורסים של חינוך מיוחד בחוג לחינוך גופני, לסטודנטים המתמחים בעבודה עם אוכלוסיות מיוחדות וקורסים בחינוך מיוחד לסטודנטים בחוג לגיל הרך, זאת על מנת להקנות כלים לגנות ולמורים לעתיד בעבודתם עם תלמידים עם צרכים מיוחדים המשולבים במוסדות לימוד של החינוך הרגיל. בעקבות שינויים בטרמינולוגיה המקצועית של החינוך המיוחד וכניסתן של פרקטיקות חדשות, שונו שמות של קורסים למשל, בעקבות פיתוח נושא ההכלה וההשתלבות במערכת החינוך, הוכנס קורס בנושא ספציפי זה; בעקבות מעורבותם המעוגנת בחוק של ההורים לתלמידים עם מוגבלות נפתח קורס חדש בנושא עבודה שיתופית עם הורים לתלמידים עם מוגבלות. כמו כן, ניתן דגש בקורסים השונים על נושאים הקשורים למנהיגות, העצמה וניהול צוות רב מקצועי, נושאים החשובים לכל גנת ומורה העובדת עם תלמידים עם מוגבלות בצוות רב מקצועי. חשוב לציין שגם התוכנית להסבת אקדמאיים והרחבת הסמכה בחינוך מיוחד עוברת בדיקות וחלו גם בתוכנית זו שינויים בתכנים בהתאם לשינויים במערכת החינוך המיוחד ובהתאם לצרכים העולים מהסטודנטים במהלך הלימודים העיוניים ובהתנסות. בשנים האחרונות הסגל בחוג עבר תהליך עבודה אינטנסיבי, מפגשי צוות בהם בוחנים את העבודה עם הסטודנטים, יוזמים פרויקטים ומקדמים עבודה מחקרית ועדכנית. דגש ניתן לעבודת צוות וללקיחת תפקידים שונים על ידי נשות הצוות בחוג על מנת להעצים אותן ולפתח אצלן שייכות, מחויבות ולכידות.

חזון החוג לחינוך מיוחד: להיות מסגרת חינוכית המכשירה את הלומדים בה לעבודה עם תלמידים עם מגוון מוגבלויות תוך ראייה אקולוגית-מערכתית לגבי השותפים לעבודה: אנשי הצוות הרב מקצועי, המשפחה וגורמים בקהילה. הלימודים בחוג מבוססים על תפיסת עולם הומניסטית הרואה ערך חינוכי בקידום הכלה, כבוד ושוויון הזדמנויות לתלמידים עם מוגבלויות, במטרה לאפשר להם להשתתף באופן שוויוני ופעיל בחברה ולהגיע למיצוי יכולותיהם ולעצמאות מרבית. החוג שואף לעצב מנהיגים חינוכיים מובילים, בעלי זהות מקצועית, המגלים אחריות ושיקולי דעת, רחבי אופקים, מיומנים בשיטות ובדרכי הוראה בתחומים מגוונים, וידע עדכני בתחומי התיאוריה, המחקר והפרקטיקה הקלינית-מעשית.

בעקבות ובהמשך ללימודים בתקופת הקורונה מתקיימת למידה גמישה/היברידית (בליווי חברת פריזמה) במשך שבוע בסמסטר (בתשפ"ג).

הסגל דיווח לוועדה על בדיקה מתמדת של קורסים ושל תכנים בקורסים בחוג לחינוך מיוחד ובעקבותיהם שינויים בהתאמה להתפתחויות בשדה ובתחום בכלל. ראש החוג מקיימת מפגשים שנתיים למטרת עיסוק ובדיקה של תכנית הלימודים. לאחרונה מושם דגש על SEL (Social Emotional Learning).

מבנה תכנית הלימודים : שנה א' : קורסי מבוא וקורסי מבוא לאוכלוסיות

שנה ב' : לקויות

שנה ג' : חינוך מיוחד ולקויות מורכבות

בתכנית לומדים הסטודנטים 3 שיעורי סמינריון : שנה ב' סמינריון בחינוך ; בשנה ג' סמינריון בחינוך מיוחד וסמינריון בהתמחות השניה.

מקפידים על תיאום מלא בין ההכשרה לבין השיעורים העיוניים.

למרות הבחינה הרציפה, לא כל פרשיות הלימוד מעודכנות (פרסומים מלפני 2012). ניכר מיעוט לימוד ממאמרים בשפה האנגלית, ונעשה שימוש רב באתרי אינטרנט לא מדעיים ומהימנים כמקור בלעדי.

כמו כן אין בתכנית שיעורי בחירה, בעיקר בגלל המספר הנמוך של סטודנטים.

הסטודנטיות ציינו שני קורסים חשובים במיוחד – קורס תח"י/תל"א והקורס העוסק ברצף האוטזם. הסטודנטיות ציינו שיש לתגבר את הקורסים המקוונים והעירו שיש מרצים שאינם משתמשים בכלל באפשרויות מקוונות.

הוראה ולמידה : הסטודנטיות ציינו לטובה את מגוון דרכי הוראה ולמידה – למידת עמיתים, למידה בזוגות ולמידה בקבוצות בעיקר בקורס עבודת צוות רב מקצועי .

הוועדה התרשמה שהציונים גבוהים באופן גורף (ראה ההיסטוגרמות בעמ' 65 התפלגות הציונים).

המלצות

- למרות מיעוט מספר הסטודנטים, יש למצא דרכים שיאפשרו יותר בחירה בתוכנית הלימודים.
- על תכנית הלימודים בפועל לבטא את חזון החוג. נדרש להקפיד על התאמה בין חזון החוג לבין הקורסים הנלמדים.
- יש להקפיד על שיתופי פעולה בין המרצים לבין המד"פים במטרה ליצור רצף לימודי בין השיעורים הדידקטיים לבין שיעורי תחום הדעת.
- יש להקפיד על עדכון מתמיד של פרשיות הלימוד.
- יש להקפיד על חשיפה לספרות מחקר ולמקורות אקדמיים בעברית ובאנגלית, היות וישנם קורסים שיעקר המקורות לקוחים מהאינטרנט ולא ממקורות מדעיים, למשל הקורס "מבוא לחינוך מיוחד".

3.4 הכשרה מעשית

בתכנית ההכשרה הסטודנטיות נחשפות גם למוגבלויות שונות וגם לגילאים שונים. במכללה – כמחצית מן המד"פיות משמשות גם כמרצות.

מבנה ההתנסות בחינוך מיוחד:

שנת לימוד	סמסטר א'	סמסטר ב'	שבוע מרוכז	היקף
א'	-----	התנסות בדיסציפלינה	-----	1 יום בשבוע
ב'	מסגרת חינוך מיוחד בבי"ס רגיל (כיתת תקשורת, כיתת ל"ל)	בית ספר מיוחד	√	1 יום בשבוע
ג'	בי"ס רגיל שיש בו כיתות מיוחדות*,	חינוך מיוחד + דיסציפלינה	√	2 ימים בשבוע

*במענה לצורך להכשרת מורות שילוב ההתנסות מתחילה בחודש ספטמבר, עם תחילת שנת הלימודים במסגרות החינוך.

מבנה ההתנסות בחינוך מיוחד בגיל הרך:

שנת לימוד	סמסטר א'	סמסטר ב'	שבוע מרוכז	היקף
א'	מעונות יום רגילים	גני ילדים משלבים	√	1 יום בשבוע
ב'	גן חינוך מיוחד	(אקדמיה – גן)	√	2 ימים בשבוע
ג'	גן חינוך מיוחד*		√	2 ימים בשבוע

*לקות שונה מזו שהיתה בשנה ב'

הסדנה הדידקטית מתקיימת במכללה וההתנסות בשדה. הדרישות בסדנה הן בהלימה לנדרש בהתנסות. ההתנסות מאפשרת לסטודנטים להיחשף למרחבי פעולה נוספים בביה"ס בנוסף על המרחב הכיתתי, וניתן מקום משמעותי לרפלקציה של הסטודנטית.

המד"פיות מדגישות שהליווי האישי תורם להעצמת הסטודנטיות ולהתפתחותן.

במענה לשאלה על אפשרות הפסקת לימודים של סטודנטית בעקבות אי הלימה בעת ההתנסות, דיווחו המד"פיות בפני הוועדה שיש מקרים שסטודנטיות נדרשו לחזור על סמסטר בהתנסות, מעין הזדמנות נוספת לפני הפסקת לימודים.

הסטודנטיות דיווחו על ההזדמנויות להיחשף למגוון לקויות באמצעות ההתנסות, ציינו את הצורך ביותר סיורים וסימולציות. יחד עם זאת העירו על העומס הרב בלימודים ובהתנסות. כולן שיבחו את המורות המאמנות שמשקיעות בהכשרתן ומשתפות אותן בכל פעילויותיהן בביה"ס גם אלה שמחוץ לכיתה.

המלצות

- לאזן את העומס בלימודים כך שהסטודנטיות יוכלו להפיק יותר מההתנסות בשטח (ניתן לדוגמא לשלב בין קורסים במכללה להתנסות).
- לשלב יותר סיורים בהתייחס ללקויות שונות.
- לשלב יותר סימולציות בהוראה או התנסות.

3.5 סטודנטיות ובוגרות

מבחינת מגוון הסטודנטים - נציגי ההנהלה מציינים שהמכללה מקבלת סטודנטים מקבוצות חברתיות שונות כל עוד הם עומדים בדרישות הקבלה. יחד עם זאת המכללה רואה את עצמה כמכללה בזרם החינוך הממלכתי דתי. עיקר המגוון קשור לאורח חיים דתי/לא דתי.

במכללה פועל מרכז "מעגל", מרכז תמיכה ולהעצמה לסטודנטים עם מוגבלות ולסטודנטים עם קשיים בלמידה.

לפי הצורך סטודנטים עם מוגבלות מקבלים התאמות לאחר ייעוץ.

הן הסטודנטים הבוגרים והן סגל ההוראה ציינו שאין קשר מתמשך.

הסטודנטיות וגם הבוגרות ציינו לטובה את הקשב לסטודנטים במהלך הלימודים, את היחס האישי ואת התמיכה של המרצות ושל המד"פיות. "הכי הרבה למדתי מהמורה המאמנת".

המלצות

- יש לפעול להרחבת מגוון הסטודנטים והמרצים במכללה, ולא להתמקד רק בשילוב סטודנטים עם צרכים מיוחדים.
- המלצות רצויות:
- יש לפעול לקידום קשר עם הבוגרים.
- לקיים ימי עיון ולהזמין גם את הבוגרים.

3.6 תשתיות

על פי דיווח המכללה, ישנה ספריה מגוונת וכן גישה למקורות ומאגרי מידע מקוונים. חוות המחשבים נגישה לסגל ולסטודנטים. עם זאת, הסגל העיר על האפשרויות המצומצמות לשימוש במאגרי מידע מקוונים.

במכללה מרכז פדגוגי הנותן שירותים לסגל המרצים, למד"פיות ולסטודנטים בגיבוש והכנה של חומרי עזר להוראה ומכיל מאגר חומרי למידה ומכשור טכנולוגי לצורך בניית מערכי שיעור ועזרי למידה.

לא התקיים סיור לכן הוועדה לא יכלה לגבש חוות דעת מבוססת על אודות מצב התשתיות במכללה.

המלצות

- יש להרחיב את השימוש באמצעים טכנולוגיים כך שכלל המרצים ישלבו זאת במהלך השיעורים וכלל הסטודנטיות יישמו במהלך ההכשרה.

3.7 מחקר

במכללה קיימת רשות מחקר שהיא בין השאר הגוף המבצע בנושא עידוד וטיפול פעילות מחקרית של הסגל ופרסום מאמרים בכתבי עת שפיטים. הבמה המרכזית לפרסום, כפי שעולה מדברי חברי ההנהלה ומסמכי קורות חיים של הסגל היא כתב העת המכללתי "מחקרי הגבעה". אמנם כתב העת מקיים מנגנון של שיפוט למאמרים המתפרסמים אבל אין די בכך. בנוסף, נציגי ההנהלה מדווחים על תמיכה בהשתתפות בכנסים בארץ ובחו"ל, ייעוץ סטטיסטי לחוקרים, תמיכה בכתביה עד פרסום. במכללה פועלת ועדת תמיכות. כל מרצה יכול לקבל הקצאה שנתית ולנצל אותה.

רשות המחקר מקיימת תחרות בין עבודות סמינריוניות שמטרתה עידוד ביצוע עבודות ברמה אקדמית גבוהה. הזוכים מקבלים פרס כספי. בשנתיים האחרונות עבודות של סטודנטיות מהחוג לחינוך מיוחד זכו במקום ראשון ובמקום שני.

עם זאת, חברי הסגל הביעו בפני הוועדה את התסכול שלהם בנושא עידוד המחקר. במהלך הפגישה ציינו כי אין עידוד ותמיכה ואין מספיק הכרה במכללה בחשיבות העיסוק המחקרי, וכי בפועל לא באמת מקבלים תמיכה לכתביה ופרסום או להשתתפות בכנסים.

המלצות

- עידוד המחקר צריך לבוא לידי ביטוי גם בעידוד פרסומים מחקרניים של הסגל בבמות אקדמיות שפיטות, מעבר לכתב העת של המכללה.

פרק 4 : סיכום והמלצות

הסוגיות המרכזיות שעלו בדיון משותף מאורגנות ומוצגות לפי נקודות חוזק ונקודות לחיזוק.

נקודות חוזק :

- ניכרת מסירות הסגל לסטודנטיות.
- הסטודנטיות והבוגרות הביעו מידה גבוהה של שביעות רצון מהלימודים.
- בקרב הסגל ניכרת אווירה של התלהבות והתחדשות לצד דיווח על התעדכנות של התכנית.
- הסטודנטים דיווחו על ליווי מסור של הסגל; על ההשקעה המרובה של הסגל; על ההתנסות כחוויה מעצימה מבחינה אישית ומבחינה מקצועית;
- נציגי ההנהלה והסגל הליבתי ציינו שתהליך ההערכה תרם לשיפור ולחשיבה מחדש.
- ראש התכנית הרשימה את הוועדה באישיותה המשלבת בין מנהיגות להובלה ולעבודה מקצועית.
- מתקיימים ימי עיון וסדנאות לסגל במטרה להעלות את הרמה המקצועית.

נקודות לחיזוק :

- לפתח הבנה וגישה חיובית כלפי מגוון בקרב הסגל ובקרב הסטודנטים.
- נדרש שיתוף פעולה בין התכניות
- השונות ושיתוף פעולה בין מרצים לבין מד"פים.
- נדרשת תמיכה עקבית ומשמעותית בפעילות מחקר – מביצוע המחקר ועד לפרסום בשפה האנגלית.
- יש מקום לתגבר את התמיכה ביוזמות.
- נדרש לבדוק ולעדכן את פרשיות הלימוד מבחינת עדכון המקורות בעברית ובאנגלית, מ 5 – 10 השנים האחרונות, אתרים אינם יכולים להחליף מקור שפיט.
- נדרש לבדוק את פיזור הציונים. תמונת המצב כרגע היא שרוב הציונים בקורסים השונים במסלול החינוך המיוחד נעים בין 91-95.
- אין למעשה קשר עם הבוגרות של המכללה.
- נדרש לפתח תשתיות שיקדמו פרסומים אקדמיים.
- נדרשת הכוונה להכנת עבודות סמינריוניות מבוססות מחקר.

המלצות הכרחיות :

- על המכללה ליזום שינוי ארגוני במטרה להגדיל את מצבת הסטודנטים באופן משמעותי. שינוי זה יכול לכלול חבירה למכללה אחרת באזור או כקמפוס נפרד במכללה כללית.
- על תכנית הלימודים בפועל לבטא את חזון החוג. נדרש להקפיד על התאמה בין חזון החוג לבין הקורסים הנלמדים.

- על המכללה לפעול לעידוד סגל ההוראה וסגל המדריכות הפדגוגיות לחקור ולפרסם במות אקדמיות שפיטות, מעבר לכתב העת של המכללה.
- יש לעדכן את פרשיות הלימוד תוך הקפדה על מקורות קריאה עדכניים ורלבנטיים בעברית ובאנגלית.
- יש לשלב יותר סיורים כדי להרחיב חשיפה של הסטודנטים ללקויות שונות במהלך שנות ההכשרה.
- יש לשלב יותר סימולציות בהוראה ובהתנסות.
- על המכללה לפעול לעידוד סגל ההוראה ללימודים לתואר שלישי.

המלצות רצויות

- יש למצוא דרכים שיאפשרו יותר בחירה בתוכנית הלימודים, על אף המיעוט במספר הסטודנטים.
- יש להקפיד על שיתופי פעולה בין המרצים לבין המד"פים במטרה ליצור רצף למודי בין השיעורים הדידקטיים לבין שיעורי תחום הדעת
- על סגל התכנית לפעול לאיזון העומס בלימודים כך שהסטודנטיות יוכלו להפיק יותר מההתנסות בשטח
- לשלב יותר סיורים בהתייחס ללקויות שונות
- על המכללה לפעול לקידום הקשר עם הבוגרים, למשל באמצעות קיום ימי עיון במכללה אליהם יוזמנו גם בוגרי החוג לחינוך מיוחד.
- יש לפעול להרחבת מגוון הסטודנטים והמרצים במכללה, ולא להתמקד רק בשילוב סטודנטים עם צרכים מיוחדים.
- יש להרחיב את השימוש באמצעים טכנולוגיים כך שכלל המרצים ישלבו זאת במהלך השיעורים וכלל הסטודנטיות יישמו במהלך ההכשרה.

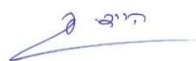
חתימות:

ד"ר גלעדה אבישר

פרופ' טלי הימן

ד"ר היידי פלביאן

פרופ' תום גומפל

נספח 1 - סדר יום הביקור

שעות	הגורם עמו נפגשים	שמות המשתתפים
9:30-10:00	מפגש פתיחה: הנהלת המוסד (ללא ראש החוג)	פרופ' אהרון גדנקן, ד"ר יעקב טויטו, ד"ר אילן נגר, ד"ר מאיר אבקסיס.
10:00-10:45	ראש החוג לחינוך מיוחד	ד"ר אליסיה גרינבנק
10:45-11:00	הפסקה	פגישה סגורה של הוועדה
11:00-11:45	סגל ליבתי המלמד בתכנית	ד"ר גלית בן ארצי, ד"ר כרמית יוקל, ד"ר אורלי שי, גב' אורלי שטול.
11:45-12:30	מדריכים פדגוגיים	ד"ר גלית בן ארצי, ד"ר אורלי שי, גב' איריס קמרת לוי, ד"ר הדס הכהן, ד"ר ליאת מירב.
12:30-13:00	הצגת פעילויות ייחודיות של המחלקה	פגישה סגורה של הוועדה
13:00-13:30	ארוחת צהריים	פגישה סגורה של הוועדה
13:30-14:00	סטודנטים וסטודנטיות (עד 8 משתתפים. משנים ב' ומעלה)	בלוך זוהר האוזר חן בלאי לינוי לבר הילה שבתאי אור נגר מיכל רוזנוולד יעל
14:00-14:30	בוגרים ובוגרות (עד 8 משתתפים, רצוי מ-5 השנים האחרונות)	אנגיל אלינועם אברהמי יפית זרחין וקנין שיראל מיכאל שחר חיים לימור מינס מור
14:30-15:00	הפסקה	
15:00-15:30	מפגש סיכום: הנהלת המוסד והתכנית	פרופ' אהרון גדנקן, ד"ר יעקב טויטו, ד"ר גלית בן ארצי, ד"ר ליאת מירב, ד"ר אילן נגר, ד"ר מאיר אבקסיס, ד"ר אליסיה גרינבנק.